

Σακχαρώδη Διαβήτης: από πού πήρε την ονομασία του

Αλήθεια, έχετε αναρωτηθεί ποτέ γιατί αυτή η σημαντική πάθηση καλείται “Σακχαρώδη Διαβήτης”; Βέβαια, είναι προφανής εξήγηση για το “Σακχαρώδης” αφού όλοι ξέρουν ότι ανεβαίνει το ζάχαρο στο αίμα (στην πραγματικότητα έχουμε αύξηση των τιμών της γλυκόζης αίματος, η γλυκόζη είναι ένα από τα πολλά σάκκαρα της φύσης). Όμως το “Διαβήτης”, ποια σχέση θα μπορούσε να έχει ένα όργανο γεωμετρίας με μία πάθηση;

Η απάντηση είναι απλή: καμία!

Το όνομα της πάθησης, δηλαδή το “Διαβήτης”, αποδίδεται στο Δημήτριο από την Απαμαία της Βιθυνίας, έναν Αλεξανδρινό γιατρό που έζησε το 2^ο πΧ αιώνα. Το όνομα έχει σαν ρίζα του την ελληνική λέξη “διαβαίνειν” που είναι απαρέμφατο του ρήματος διαβαίνω, το συνώνυμο “ευ διαβάς” και εξ αυτών, παράγωγο η λέξη Διαβήτης που σημαίνει σιφώνι διαμέσου του οποίου διαβαίνει εύκολα το νερό.

“Κέκληται διαβήτης από της πρός τούς καλούμενους διαβήτας ομοιότητος, οίτινες είδος σιφώνος εισίν”. Σημαίνει δηλαδή Διαβήτης, το εύκολο πέρασμα των υγρών, μετά την λήψη τους από το στόμα, διαμέσου του σώματος (των νεφρών) που λειτουργεί σαν σιφώνι και η εύκολη έξοδός τους, δηλαδή η διάβασή τους στα ούρα. Φυσικά, εδώ καθίσταται οφθαλμοφανές ότι δεν υπάρχει καμία σχέση ετυμολογική με το διαβήτη, το γνωστό όργανο της γεωμετρίας.

“Ο Διαβήτης είναι μια ασθένεια αινιγματική. Δεν είναι πολύ συχνή και ορίζεται ως το λιώσιμο της σάρκας και των μελών του σώματος, και αποβολής αυτών δια των ούρων.” Αυτός είναι ο πρώτος ορισμός της νόσου σε μια κλασική πραγματεία για το Διαβήτη, τον πρώτο μετά Χριστό αιώνα, από τον Έλληνα γιατρό Αρεταίο από την Καππαδοκία (81-138 μΧ). Ο επιφανής αυτός γιατρός της εποχής, περιέγραψε με ακρίβεια τη συμπτωματολογία της πάθησης, όπως την ακατανίκητη δίψα, την πολυουρία, την απώλεια βάρους κλπ, αλλά μη γνωρίζοντας την αιτία, θεωρούσε ότι είτε αυτή είναι μια οξεία νόσος είτε μια διαταραχή στομάχου, νεφρών και ουροδόχου κύστης. Ως θεραπεία, ο Αρεταίος σύστηνε σαν βάση, την ελαφριά διατροφή και μερικά άλλα όπως τη συχνή κένωση του εντέρου, ατμόλουτρα κλπ. Όμως, όπως και οι άλλοι γιατροί της αρχαιότητας, ο Αρεταίος δεν παρατήρησε τη γλυκύτητα των ούρων των διαβητικών.

Το 1674 ο Thomas Willis (1621-1675) ανακάλυψε τη γλυκεία γεύση των ούρων των διαβητικών. Η επιβεβαίωση ότι τα ούρα των διαβητικών περιέχουν σάκχαρο, για πρώτη φορά έγινε με χημική μέθοδο το 1838 από τους Apollinaire Bouchardat (1806-1886) και Eugene Melchior Peligot (1811-1890).

Τότε για πρώτη φορά προστέθηκε το επίθετο σακχαρώδης, που προσδιορίζει και συνοδεύει πια το ουσιαστικό Διαβήτης.

Ευθύμιος Καπάνταης, MD
Παθολόγος - Διαβητολόγος
Διευθυντής
Τμήμα Διαβήτη - Παχυσαρκίας - Μεταβολισμού
Νοσοκομείο Metropolitan